

7539

١٠٠٠

١

٣١٢

نور

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

www.Ketab.ir

مُناظرهٔ دکتر و شیخ

تحقیق و تألیف

دکتر محمد حسن شجاعی فرد

استاد دانشگاه علم و صنعت ایران

۱۳۷۴
شماره نیت، تهران ۹۲۱۷

مناظره دکترو شیخ

تحقیق و تألیف: دکتر محمد حسن شجاعی فرد

ناشر: انتشارات مطیع

با همکاری: بنیاد خیریه حضرت زهرای اطهر (علیها السلام)

لیتوگرافی: نقش • چاپخانه: زلال کوثر • صحافی: نوین

نوبت چاپ: اول، زمستان ۱۳۹۷؛ چاپ کل: ۳۸ • شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

شابک: ۲-۳۱-۹۹۰۰-۶۰۰-۹۷۸ • بها: ۱۴,۰۰۰ تومان

مرکز پخش: قم، انتشارات مطیع [۰۹۱۲ ۷۴۸ ۲۵۰۷]

«بنیاد خیریه حضرت زهرای اطهر (علیها السلام)»

کلیه حقوق مادی و معنوی نشر این اثر محفوظ و متعلق به مؤلف می باشد.

نقل مطالب این کتاب با ذکر نام آن مجاز است.

تقدیم:

بہ بانوی بزرگواری کہ پیامبر ﷺ در مورد ایشان فرمود:

فاطمۃ بضعتہ منی، یرثہ بنی مارا بہا، ویؤذنی ماؤا، ومن اذی سؤل اللہ فقد جہتمہ.

فاطمہ، پارہی تن من است بہر کس اور بہتر ساند من را ترساندہ؛ و بہر کس اور اذیت کند من را آزار دادہ است؛

و بہر کس رسول خدا را اذیت کند بہما مل و باطل است.

»خصائص نیا فی فصل ۲۱، حدیث ۱«

ان شاء اللہ با گوشہ چی شمس، شفاعت کنند.

فهرست مطالب

۱۱.....	مقدمه‌ی مجموعه
۱۳.....	مقدمه‌ی سوم
۱۷.....	مقدمه‌ی دوم
۱۸.....	مصاحبه‌ی دکتر احمد طیب
۲۳.....	مقدمه‌ی اول
۲۷.....	تدارک سفر حج
۲۹.....	روز نوزده ذی القعدة، پرواز به مدینه
۳۳.....	آشنایی با شیخ ابراهیم عثمان (شیخ)
۴۱.....	روز بیستم ذی القعدة
۴۱.....	اثبات برادری (شیعیان مسلمانند)
۴۲.....	خدای واحد
۴۲.....	پیامبر واحد
۴۳.....	قرآن واحد
۴۴.....	قبله‌ی واحد
۴۴.....	نماز واحد
۴۵.....	حجّ واحد
۴۵.....	بحث منظم

- ۴۶..... مقررات بحث و مناظره
- ۴۸..... عدم عدالت صحابه در قرآن
- ۵۱..... اختلاف صحابه، دلیلی بر عدم عدالت همه‌ی آنان
- ۵۳..... اسناد ضعف روایت عدالت صحابه
- ۵۷..... هر روز بعد از نماز صبح، بقیع
- ۵۹..... مُرده بودن پیامبر ﷺ؟
- ۶۱..... **روز بیست و یکم ذی القعدة**
- ۶۲..... صحیح نبودن همه‌ی احادیث کتب صحیح شش‌گانه (صحاح سته)
- ۶۸..... مُتعه و ازدواج موقت
- ۷۶..... واقعه‌ی سال ۱۳۶۶ مکه
- ۷۹..... **روز بیست و دوم ذی القعدة**
- ۸۰..... پیامبر ﷺ مرده و زنده ندارد
- ۸۴..... گریه بر اموات
- ۹۱..... تبرک و توسل به اموات صالح
- ۹۳..... توسل به قبر امام بخاری
- ۹۴..... دعا در شیعه
- ۱۰۵..... لعن خلفا نداریم
- ۱۱۱..... **روز بیست و سوم ذی القعدة**
- ۱۱۳..... ادامه‌ی دعا در شیعه
- ۱۳۰..... جمع نمازهای ظهر و عصر، و مغرب و عشا
- ۱۳۱..... دعا برای توبه
- ۱۳۴..... زیارت در شیعه و سند جواز برای زیارت اهل تسنن
- ۱۳۹..... روش زیارت و آداب آن از نظر الازهر
- ۱۴۲..... اقرارهای محمد بن عبدالوهاب
- ۱۴۳..... پویایی مرجعیت و تقلید در شیعه
- ۱۴۹..... **روز بیست و چهارم ذی القعدة**
- ۱۴۹..... آشنایی با شیخ حمید التجدی

۱۵۰..... بحث در خانه‌ی شیخ حمید

۱۵۷..... وضو در اسلام

۱۶۵..... اذان در اسلام

۱۶۷..... آمین و تکتف (دست روی هم گذاشتن)

۱۶۸..... بلند گفتن «بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ» در نماز

۱۷۰..... خواندن یک سوره‌ی کامل در نماز

۱۷۳..... تشهد در نماز

۱۷۸..... سجده بر خاک

۱۸۳..... روز بیست و پنجم ذی القعدة

۱۸۳..... موضوع اهل بیت علیهم السلام

۱۸۵..... اهل بیت پیامبر صلی الله علیه و آله چه کسانی هستند؟

۱۹۲..... ممنوعیت عبور از جلوی نمازگزار از کجا آمده است؟

۱۹۵..... در افاق با هم اتاقی ها

۱۹۶..... دقت در اعمال، وسواس و یا ایجاد دغدغه

۱۹۹..... روز سوم ذی الحجة

۱۹۹..... اولین ملاقات شیخ ابراهیم در مکه

۲۰۰..... وضعيت علوم انسانی در ایران

۲۰۵..... روز چهارم ذی الحجة

۲۰۶..... اسلام و سیاست

۲۱۹..... روز ششم ذی الحجة

۲۱۹..... حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف در کتب اهل سنت

۲۲۱..... عمر امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف

۲۳۱..... روز هفتم ذی الحجة (جمعه)

۲۳۱..... بحث خلافت

۲۳۲..... ۱. فرق پیامبر صلی الله علیه و آله با خلفا

۲۳۵..... ۲. اختلاف در روش انتخاب خلیفه

۲۳۷..... ۳. تعداد خلفای پیامبر صلی الله علیه و آله

- روز هشتم ذی الحجة ۲۴۳
۴. اعتراض صحابه به عدم انتخاب علی علیه السلام به عنوان خلیفه ۲۴۳
- روز نهم ذی الحجة (عرفه) ۲۵۵
- دعای عرفه ۲۵۵
- روز یازدهم ذی الحجة ۲۵۷
- در چادرهای منی ۲۵۷
۵. برتری علی علیه السلام نسبت به سایر خلفا ۲۶۱
- روز نهمی ذی الحجة ۲۶۵
۶. نتیجه‌ی عملکرد پس از پیامبر صلی الله علیه و آله در عدم بیعت علی علیه السلام ۲۶۶
- روز شانزدهم ذی الحجة ۲۷۱
۷. توصیه‌ی پیامبر صلی الله علیه و آله به خلافت علی علیه السلام، بعد از او ۲۷۲
- روز هفدهم ذی الحجة (شب عید غدیر) ۲۸۱
۸. غدیر خم ۲۸۲
- پیامبر صلی الله علیه و آله: هر کس من سرپرست اویم، این (علی علیه السلام) سرپرست اوست. ۲۸۵
- سخنان صحابه پس از شروع خلافت علی علیه السلام ۳۰۴
- چرا «امام» به عنوان «خلیفه» در قرآن نیست؟ ۳۰۶

مقدمه‌ی مجموعه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پس از انتشار کتاب‌های مختلف این جانب، عده‌ی زیادی از دوستان پیشنهاد کردند: «بهتر است همه‌ی کتاب‌ها در یک قطع و بایک مدل و رنگ جلد ثابت، چاپ شوند؛ و در یک مجموعه برای هدیه توسط خوانندگان محترم ارایه شود.»

علی‌رغم مشکلاتی که داشت، این کار انجام و تقدیم می‌شود. اگر چه ضخامت شیرازی کتاب‌های یکسان نیست، اما این یک نواختی، نگه‌داری، مطالعه و مراجعه به کتاب‌های دیگر مجموعه را آسان می‌کند.

امید است با توجه به انتشار گسترده‌ی همه‌ی کتاب‌ها که تاکنون تعداد شمارگان چاپ شده از ۲۰ تا ۲۰۰ هزار نسخه برای کتاب «مناظره‌ی دکتر و شیخ» بوده، با تلاش بخش‌های فرهنگی کشور، از این بسته‌ها برای اهدا و مسابقات کتاب‌خوانی استفاده گردد. این دوره‌ها، مجموعه‌ای از کتاب‌هایی است که به دلیل شغل معلّمی در دانشگاه، پاسخ‌گوی علمی به سوالات و مسایل اعتقادی، می‌تواند در هر خانواده مورد استفاده قرار گیرد. چون عمده‌ی این کتاب‌ها به صورت گفت‌وگویی است.

بنا بر یادداشت‌ها، نامه‌های الکترونیکی و اظهارات حضوری تعداد بسیار زیادی از خوانندگان محترم، که به این جانب اظهار لطف زیاد نموده‌اند، نسبت به این نوع سبک نگارش عنایت ویژه‌ای داشته‌اند.

امید است خداوند متعال و همه‌ی معصومین علیهم‌السلام به ویژه پدر و مادر همه‌ی ائمه علیهم‌السلام، یعنی حضرت فاطمه‌ی زهرا علیها‌السلام و امیرالمؤمنین امام علی علیه‌السلام، این بضاعت مزجات را پذیرفته، و همان‌گونه که کتاب «مناظره‌ی دکتر و شیخ» به حدود ۱۰ زبان در این دنیا ترجمه شده است، یک ترجمه‌ی حاکی اخلاص به زبان ملائک نیز در نامه‌ی اعمال این خادم اهل بیت علیهم‌السلام ثبت شده باشد.

التماس دعا

محمّد حسن شجاعی فرد

دهه‌ی آخر صفر ۱۴۴۰ / نیمه‌ی آبان ۱۳۹۷

مقدمه‌ی سوم

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

خداوند متعال را شکر گزارم که توفیق نوشتن این کتاب و نشریش از انتظار آن را عنایت فرمود. این همه استقبال توسط اقشار مختلف، به ویژه اساتید و فضلاء حوزه‌های علمیه‌ی کشور، ائمه‌ی محترم جمعه‌ی کشور، طلاب عزیز، به ویژه افرادی که در مناطق مشترک فعال هستند، اساتید بزرگوار دانشگاه‌های کشور، به ویژه از دانشگاه‌های سیستان و بلوچستان، هرمزگان، خوزستان و... دانشجویان عزیزی که تعداد زیادی از طریق رایانامه تماس داشتند و برای من متأسفانه امکان پاسخ به این عزیزان نبود، که در همین جا از همه‌ی عزیزان پوزش می‌طلبم که باعث شرمندگی این جانب را فراهم آوردند.

بخش‌های مختلف فرهنگی کشور، فعالیت‌های مختلفی با کتاب انجام می‌دهند. در چند شهر و استان کشور، بارها مسابقه‌ی کتاب خوانی و یاد دهری آموزشی برای تدریس این کتاب گذاشتند. کتاب جزو دروس آزاد بعضی از حوزه‌های علمیه و یا دانشگاه‌های حوزوی شد، عده‌ای از عزیزی که مکتب اهل بیت علیه السلام را پذیرفته بودند، بزرگ‌ترین مبلغ کتاب بودند. اگرچه در مقدمه‌ی چاپ اول کتاب نوشته بودم، این کتاب قصد شیعه کردن کسی را ندارد، اما آنان که می‌خواهند با دقت بیشتر نسبت به انتخاب مذهب اقدام کنند، کتاب را هدایت کننده یافتند.

شخصی از روستاهای کپرنشین جنوب کرمان در کلیپی می‌گفت: «من این کتاب را با اسلحه‌ام که ضامن امنیت من است، عوض نمی‌کنم.» شاید اعلان این که تاکنون از این کتاب، بدون هیچ تبلیغی بیش از ۱۴۰ هزار جلد منتشر و به هفت زبان ترجمه شده است، گویای محبت اهل بیت علیه السلام و خوانندگان عزیز به حقیر و این کتاب بوده است.

البته عده‌ای از عزیزان مشغول جمع‌آوری نقطه نظرات افراد مختلف نسبت به این کتاب هستند، که شاید خود کتابی شود.

استقبال از این کتاب نه به دلیل دانش من در این زمینه بود، بلکه علاوه بر لطف خداوند و اهل بیت علیهم‌السلام، نبود منابعی به زبان ساده باعث رونق آن شد. از نکاتی که جای تاسف دارد این که، در اکثر حوزه‌های علمی کشور، این بحث مهم کلامی به فراموشی سپرده شده است. حتی در این زمان که تکفیری‌ها، هم صدا با استکبار جهانی و ارباب واقعی خودشان، در صدد نمایش اسلامی خشن و غیر عقلانی هستند، به جز مواردی خاص، کم‌تر به فکر پیدا کردن پاسخ برای شبهات نه تنها جوانان مسلمان، بلکه حفظ آبروی اسلام در برابر جهانیان باشند.

این کار مهم، یک تلاش و حمایت بین‌المللی اسلامی، یعنی همه‌ی کشورهای توانمند اسلامی را می‌طلبد. هر چند سمنار، همایش، نشست و امثال آن از سکوت و بی‌توجهی خیلی بهتر است، اما باید علمای بزرگ کشورهای اسلامی، به ویژه کشور امام زمان عجل‌الله تعالی فرجه‌الشریف، فکری اساسی و اقدامی انقلابی برای رفع این مهم انجام دهند.

مراکز فرهنگی ما هم اغلب دل‌شان به بعضی برنامه‌های عمومی خوش است؛ که هرگز پاسخ‌گوی نیاز جامعه‌ی ما نیست. باید برای هر گروهی متناسب با آنان خوراک فرهنگی تهیه کرد. بعد هم می‌گویند: با این همه برنامه‌ها، چرا جوانان طرف ما نمی‌آیند؟ بعد نتیجه‌گیری می‌کنند که ایمان مردم با ماهواره‌ها ضعیف شده است. عده‌ای هم که عقل فرهنگی ندارند، فکر می‌کنند برای جذب جوانان باید پای موسیقی و مطرب را به مسجد و مدرسه باز کرد. غافل از این که مشتری‌های وهابیت‌پسند، با موسیقی نه تنها جذب، بلکه دفع می‌شوند. عده‌ای هم دل خوش هستند که خدا را شکر این قدر سایت‌های خود جوش فرهنگی یا موسسات مختلف هستند؛ که دیگر نیازی به پاسخ‌گویی ما نیست. اما بد نیست بدانیم در بررسی‌هایی که تیم‌های علمی ما انجام دادند، بین حدود ۶۰ هزار پاسخ به شبهات، فقط ۴۵ مورد مشکل داشت. نه این که خوب بود، بلکه مشکل جدی نداشت. هر کس از سایت‌های مختلف پرسش و پاسخی را کپی می‌کند، بدون این که حتی بخواند، در سایت‌های مختلف می‌گذارد.

چرا چنین است؟ چون کار فرهنگی در این سطح دو چیز می‌خواهد: «عشق و پول». اما متأسفانه عاشق‌ترین‌های بی‌پول هم کمیت‌شان لنگ است. سیستم‌های فرهنگی و حتی خیرین کشور، عمده‌ی فعالیت خود را در توزیع خواربار، جهیزیه، اطعام مناسبت‌ها و...

محدود می‌کنند. در حالی که این‌ها بسیار کار خوبی است؛ اما حدیث معتبر به ما می‌گوید: «عاقل کسی نیست که بین خوب و بد، راتشخیص دهد؛ بلکه کسی است که، بین دو خوب، خوب‌تر، و بین دو بد، بدتر را بشناسد.»

خوشبختانه برادران اهل تسنن، به‌ویژه فرهیختگان و علمای دانشمند آن‌ها، با استناد به احادیث‌شان، به فکر مبارزه با تکفیری‌ها افتاده؛ و حتی در مدارس، برای روشن شدن دانش‌آموزان، می‌روند. این برادران حتی در مدارس شیعه رفته و به دانش‌آموزان می‌گویند که تکفیری‌ها و وهابی‌ها که همه‌ی مسلمانان - به‌جز خودشان را کافر می‌دانند، مسلمان نیستند.

این موضوع تاثیر زیادی در روشن شدن جوانان دارد. البته آن‌ها فقط بحث تکفیری‌ها را دارند، در حالی که ما با گروه‌های مختلف شبهه‌ساز مواجه هستیم. متأسفانه، طلبه‌های گروه‌های جهادی که با عشق به اهل بیت علیهم‌السلام و نوعاً بدون هیچ چشم‌داشتی، قصد رفتن به تبلیغ برای مناطق مشترک در طول سال را دارند؛ حتی هزینه‌ی سفر خود را به‌جز در مناسبت‌ها ندارند. جالب است که چون این عزیزان در صورت داشتن هزینه‌ی سفر و رفتن به مناطق مشترک، جوانان شیعه و سنی را ارشاد می‌کنند، روحانیون اهل تسنن نیز از آن‌ها استقبال می‌کنند.

اینک علی‌رغم شکست تکفیری‌ها در میدان‌های نظامی مختلف، برنامه‌ریزی دشمن به‌گونه‌ای است که اگر از طریق تکفیری‌ها نشد، یمانی‌ها، اگر آن‌ها نشد، کورشی‌ها، اگر آن‌ها نشد، عرفان‌های کاذب، اگر آن‌ها نشد، بهایی‌ها و ده‌ها «اگر نشد دیگر».

چرا که برای شکست انقلاب اسلامی توسعه یافته در جهان، برنامه‌ی استراتژیک دشمن، ایجاد خلل در باور مسلمانان، به‌ویژه نسل‌های جدید است؛ اما هر روز با یک تاکتیک.

لذا این جانب با تجربه‌ی حدود سی سال در امر پاسخ‌گویی به شبهات و مبارزه با دشمن در این سنگر، و بررسی‌های عمیق و نظرخواهی از اهل فن، اعم از حوزوی و دانشگاهی، پیشنهادی زیر را حداقل اقدامی می‌دانم که می‌تواند در دراز مدّت، گِرهی از این توطئه‌ی دشمن را باز کند. ان شاء الله گوش شنوایی پیدا شود.

۱. قراردادن دروسی در تعمیق اعتقادات شیعه، در برنامه‌ی آموزشی حوزه‌های علمیه.

۲. قرار دادن دروسی در احتجاجات و پاسخ‌گویی به شبهات در برنامه‌ی آموزشی

حوزه‌های علمیه.

۳. پرورش مربّیانی خاص برای آموزش این دروس در حوزه‌های علمیّه‌ی شهرستان‌ها.
 ۴. پویا کردن سیستم دروس بند ۲، به طوری که در هر زمان آموزش، پاسخ‌گویی به شبهات آن زمان تدریس شود.
 ۵. ضبط و تکثیر کلاس‌های آموزشی دروس فوق و دسترسی عموم طّالِب کشور- حتّی دانش پژوهان غیر طلبه - .
 ۶. پاسخ به شبهات روز، از هر فرقه و گروه، به صورت مستدلّ تهیّه و در یک سایت مستقل، در اختیار عموم قرار گیرد. (متاسفانه کَشکول‌های پاسخ به سوالات به گونه‌ای است که پاسخ یک شبهه را باید از میان سوالات احکام شرعی، مسائل تاریخی، آشنایی با بزرگان و علما و... پیدا کرد).
 ۷. نهایتاً متن دروس آموزش داده شده را پیاده و پس از اصلاحات لازم، به عنوان درس‌نامه‌ی تبلیغی در اختیار مبلغین و سایر دانش پژوهان قرار گیرد.
- بدیهی است که موارد ذکر شده هزینه‌ی زیادی نداشته، ولی بازده و نتایج گسترده‌ای خواهد داشت.
- در این چاپ کتاب در قطع وزیری نیز مانند نسخه‌ی جیبی، برای کم حجم شدن کتاب، پیوست‌ها را برداشتیم. اما اگر خوانندگان محترم علاقه به دیدن پیوست‌ها داشته باشند، می‌توانند به فایل Pdf که در سایت‌های مختلف موجود است، مراجعه فرمایند.
- إِلَهِی! ... كَلَّمَا وَفَّقْتَنی مِنْ خَیْرٍ فَآَنْتَ دَلِیْلِی عَلَیْهِ وَطَرِیْقِی إِلَیْهِ.

خادم اهل بیت (علیهم‌السلام)

محمّد حسن شجاعی فرد

مرداد ۱۳۹۶

مقدمه‌ی دوم

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وقتی در پایان سال ۱۳۹۰، کتاب برای چاپ ارسال؛ و در نمایشگاه سال ۱۳۹۱ رونمایی شد، احتمال نمی‌دادم که از اردیبهشت تا شهریور - یعنی در فاصله‌ی زمانی ۳ ماه کتاب ۱۱ بار در مؤسسه‌ی انتشارات امیرکبیر به چاپ برسد.

پس از آن نیز در سال ۱۳۹۲ مؤسسه‌ی مشعر، طی ۴ مرتبه و با شمارگان ۵,۰۰۰ جلد و در فاصله‌ی زمانی ۶ ماه منتشر کرد.

آن چه اینجانب را تحت تاثیر قرار می‌دهد، استقبال بسیار بالا از کتابی بود که هیچ تبلیغی برای آن وجود نداشت. هر چند سایت‌های به صورت خودجوش نسبت به معرفی آن اقدام می‌کردند.

آن چه باعث شرمندگی حقیر شد، درخواست کنندگان از اقصی نقاط کشور برای خرید کتاب و تمام شدن کتاب آن در چاپ‌های مختلف و یا عدم امکان توزیع در سطح همه‌ی شهرهای کشور بود؛ که امیدوارم روزی این سیستم توزیع کتاب و فروش آن از این تنگنای موجود بیرون آید.

اما چند نکته از طرف بعضی از دوستان مطرح گردید؛ که در این جا به طور خلاصه توضیح می‌دهیم.

س: چرا شیخ ابراهیم در مواردی به سرعت قانع می‌شود؛ و سخن شما را می‌پذیرد؟
ج: من در مقدمه‌ی کتاب گفته‌ام که هر جا ادامه‌ی استدلال‌های نقلی موثر نبود، عقل را محور قرار دادیم؛ و در خیلی از موارد چنین شده است.

اما همان‌گونه که در مقدمه‌ی کتاب اشاره کرده بودیم، اینجانب برای قطور نشدن کتاب،

بیشتر بخش‌های مناظره را به اختصار آورده‌ام. یعنی فقط به استدلال‌های کلی اشاره شده؛ و جزئیات را حذف نمودم؛ و گرنه شیخ به این سادگی‌ها هم قبول نمی‌کرد. خصوصاً شیخ حمید که بحث کامل نماز را با ایشان داشتیم.

س: چگونه است که شیخ ابراهیم، بعضی از کتب خودشان را خوانده و مطالعه نکرده‌اند؟
ج: آن‌چه که من با شیخ ابراهیم مطرح کردم، مواردی نبوده که وی قبلاً با آن مواجه شده باشد؛ تا لازم باشد برود در مورد آن تحقیق کند. ایشان یک استاد است که دروسی را در حوزه‌ی مورد نظر و تخصص خودش تدریس می‌کند. اعتقاداتی هم داشته، که در اکثر کتب مورد مطالعه‌ی او وجود داشته است.

بنابراین نخواندن برخی از کتب و ندیدن بعضی از احادیث، نقطه‌ی ضعفی برای ایشان تلقی نمی‌شود. مگر فضیلتی دینی و دانشگاهی ما، همه‌ی کتاب‌های حوزه‌ی خود را خوانده‌اند، که انتظار داشته باشیم او همه‌ی کتاب‌های خودشان را خوانده باشد؟

س: آیا هنوز با این افراد ارتباط دارید یا خیر؟

ج: اینجانب سعی می‌کنم با کسانی که در مکه یا مدینه با آنان مناظره و مباحثه داشته‌ام، رابطه را حفظ کنم.

مصاحبه‌ی دکتر احمد طیب

بعد از انتشار کتاب و اشاره به مصاحبه‌ی دکتر احمد طیب - رئیس سابق و مفتی فعلی دانشگاه الازهر عده‌ی زیادی خواستند تا موضوع را به طور کامل شرح دهم؛ که در این جا، قسمت مهم آن موضوع را می‌آورم.

در تابستان سال ۱۳۸۶ من در تلویزیون مصر دیدم که دکتر احمد طیب - که آن زمان رئیس دانشگاه الازهر بود و اکنون مفتی الازهر مصاحبه‌ای دارد در مورد شیعه و سنتی و اختلاف‌های بین آنان که بنابر درخواست عده‌ی زیادی از عزیزان، مهم‌ترین سوال و جواب‌ها را می‌آورم.
س: آیا شیعیان مسلمان هستند؟

ج: بله. دانشگاه الازهر ۵۰ سال قبل - یعنی زمان حیات شیخ شلتوت و آیه الله بروجردی فتوایی صادر کرده که شیعه، مذهب پنجم اسلام است.

س: اما بیش از ۲۰ نفر از علمای یک کشور اسلامی (عربستان) فتوایی داده‌اند که شیعه،

کافر است!

ج: کسی به جز الازهر نمی‌تواند برای عالم اسلام فتوا صادر کنند. فتوای آنان (عربستان) در عالم اسلام جایگاهی ندارد.

س: می‌گویند شیعیان، قرآن دیگری غیر از قرآن ما دارند؟!

ج: این خرافه‌ی پیرزن‌هاست. قرآن شیعیان همان قرآن ماست؛ و هیچ فرقی ندارد.

س: آیا این که پسران دارند با دختران آن‌ها ازدواج می‌کنند و پسران آن‌ها با دختران ما ازدواج می‌کنند، این‌گونه تداخل با شیعه اشکال ندارد؟

ج: مگر بین شافعی و حنبلی، حنفی و مالکی ازدواج صورت نمی‌گیرد؟ خوب شیعه هم نظیر این‌هاست، گفتم: مذهب پنجم است.

س: شیعه برخی از اختلاف‌های اساسی با اهل سنت دارد. چطور می‌شود آن‌ها را کنار گذاشت؟

ج: مثلاً چه اختلاف‌های اساسی؟ شما یک مورد مهم آن را بگویید.

س: خوب آن‌ها ابوبکر و عمر رضی الله عنهما را قبول ندارند.

ج: مگر ابوبکر و عمر، جزو اصول اعتقادات اسلام است که اگر کسی قبول نداشت، اسلامش مشکلی داشته باشد؟

س: شیعیان معتقد هستند بعضی امام‌های ایشان مثلاً ۸ یا ۱۰ ساله امام می‌شوند. چطور می‌شود؟

ج: اول این که: دلیل ندارد ما همه‌ی اعتقادات سایر مذاهب را قبول کنیم. ثانیاً: در بحث کودکی و جوانی دلیلی نیست. مگر عیسی علیه السلام در نوزادی نگفت: «من پیامبر هستم»؟

س: فرزندان ما در حال شیعه شدن هستند. آیا مشکلی ندارد؟

ج: از نظر همه‌ی مسلمانان، از مذهبی به مذهب دیگر رفتن بلاشکال است.

س: شیعیان می‌گویند: «امام زمان زنده‌ای دارند که بیش از ۱۰۰۰ سال است که زنده است.»

ج: همان‌طور که گفتم، ما همه‌ی اعتقادات همه‌ی مذاهب را قبول نداریم. اما عمر بیش از ۱۰۰۰ سال مهم نیست. می‌تواند باشد. حضرت نوح علیه السلام هم همین حدود عمر کرده است.

س: پس این همه کتاب، روزنامه و کانال‌های تلویزیونی برای کافر و غیرمسلمان خواندن شیعیان فعالیت می‌کنند، از کجا هدایت می‌شوند؟ چرا این کار را می‌کنند؟

ج: این‌ها دست‌های سیاست‌های خارجی است که بنا دارد بین مسلمانان تفرقه بیندازد؛ و بعد بر آنان حکومت کنند. چرا که آن‌ها قانونی دارند که: «تفرقه بینداز و حکومت کن.»

س: اگر چنین است، چرا شما برای وحدت شیعه و سنی دست به کار نمی‌شوید؟

ج: ما آمادگی داریم؛ اما حوزه‌های علمیه‌ی ایران بعد از انقلاب اسلامی کوتاهی کردند. ما می‌توانستیم با آن‌ها رابطه‌ی خوبی داشته باشیم. زمان شیخ شلتوت و آیه الله بروجردی، مرحوم قمی آمد این جا و یک دفتر تقریب مذاهب زد؛ اما بعد از انقلاب ایران تعطیل شد، و امیدوارم دوباره فعال شود.

* * *

البته دکتر احمد طیب در سلسله صحبت‌های ماه مبارک رمضان امسال (۱۳۹۴ شمسی) در تلویزیون مصر به گونه‌ای همین موارد را تکرار کرد؛ اما سخنرانی‌های اخیر به دلیل شرایط حکومتی فعلی مصر، نکات منفی هم داشت، که در مصاحبه‌ی سال ۱۳۸۶، این موارد منفی وجود نداشت.

از فردای آن روز من تلاش کردم تلفنی دکتر احمد طیب را پیدا کنم. بالاخره بعد از یک هفته موفق شدم با تلفن همراه او صحبت کنم. گفتم: «من به عنوان یک مسلمان و شیعه، خواستم تشکر کنم. چون اگر یک عالم شیعه در آن تلویزیون و آن موقعیت بود، حداقل به بهانه‌ی حفظ وحدت نمی‌توانست آن‌طور از شیعه دفاع کند. لذا من مزاحم شدم و فقط خواستم تشکر کنم.»

دکتر احمد طیب خیلی خوشحال شد؛ و تشکر کرد، و گفت: «این ۸ برنامه‌ی یک ساعته است که شما چهارمین آن را دیده‌اید.»

گفتم: «اگر وقت هست، یک سوال بپرسم.»
گفت: «حتماً، بفرمایید.»

گفتم: «چه ضرورتی احساس کردید که این مصاحبه را انجام دادید؟»

دکتر احمد طیب گفت: «راستش در سال ۲۰۰۶ میلادی دو پیروزی بزرگ برای عالم اسلام پیش آمد. یکی در جریان هسته‌ای ایران و ایستادن ایران جلوی آمریکا، آن هم در سازمان ملل؛ و دیگری پیروزی حزب الله در جنگ ۳۳ روزه علیه اسرائیل، که هر دو پیروزی از طرف شیعیان بود. اولی: حکومت اسلامی ایران، دومی: حزب الله لبنان. من دیدم غرور جوانان سنی شکسته شده است؛ چرا که هیچ حکومت سنی نتوانسته جلوی آمریکا بایستد، و هیچ کشور سنی خصوصاً در سال‌های اخیر نتوانست اسرائیل را شکست دهد.

از طرف دیگر آمریکا و عمال او می‌خواهند شیعه را کافر و خارج از دین معرفی کنند؛ تا شکست‌های خود را از جانب مسلمانان ندانند، و دنیای اسلام احساس غرور نکند.

لذا من تصمیم گرفتم از شیعه دفاع کنم. اما صادقانه، و نه از روی سیاسی کاری؛ تا هم نقشه‌ی آمریکا و عمال او را در جهان خنثی کنم، و هم احساس غرور و شجاعت اسلامی در شکست اسرائیل و ایستادگی مقابل آمریکا را بین همه‌ی مسلمانان، از جمله جوانان سنی تقسیم کنم.»

از او تشکر کردم و دعوت نمودم به ایران سفری داشته باشد؛ که خود ماجرای دارد. عده‌ای از بزرگان از جمله جناب آقای قرائتی پیشنهاد کردند این کتاب کمی خلاصه شود؛ و عده‌ی زیادی هم پیشنهاد جیبی شدن قطع کتاب را به‌ویژه برای جوانان دادند. لذا ۳ پیوست کتاب (حدود ۹۰ صفحه‌ی وزیری) حذف و کتاب به صورت جیبی تنظیم شد. امید است این تغییرات مورد قبول خوانندگان عزیز، به‌ویژه جوانان قرار گیرد. البته کماکان کتاب به صورت قطع وزیری و پیوست‌های آن منتشر خواهد شد. در پایان بار دیگر از خداوند متعال و اهل بیت علیهم‌السلام که چنین برکتی به این کتاب دادند، و از همه‌ی تشویق‌ها سپاس‌گزاری می‌کنم.

محمدحسن شجاعی فرد

زمستان ۱۳۹۴

مقدمه‌ی اوّل

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

در دوران جوانی و پس از اخذ دیپلم فنی از هنرستان شرکت نفت آبادان به این فکر افتادم: «از کجایم؟» تا بتوانم یقین کنم که آن چه ما معتقدیم، اصل حقیقت و راه نجات انسان‌ها باشد؟ آن زمان‌ها دوران رواج مکتب مارکسیسم بود. لذا مدّتی مارکسیسم را مطالعه کردم، دیدم حرفی که بتواند انسانی را با عقل متوسط راقانع کند ندارد. بعضی کتب و مکاتب جدید را هم مطالعه کردم، چیزی قابل اعتنا به دست نیاوردم.

یکی از بهاییان که از سر دسته‌های بهاییان جهان است، در همسایگی ما بود و تعدادی دیگر از بهاییان نیز با ما در ارتباط بودند. مدّتی هر چند کوتاه، حرف‌های فریبنده‌ی آن‌ها را هم گوش دادم. در آبادان مسیحی زیاد بود؛ و می‌دانستم که مسیحیان دارای اکثریت در جهان هستند. در مورد آن‌ها هم مطالعاتی کردم که خیلی زود معلوم شد هر چند مسیحیت مبنای الهی دارد، اما با توحید عیسوی علیه السلام ادامه پیدا نکرده است. این مطلب را سال‌ها بعد که در انگلستان تحصیل می‌کردم، از زبان بسیاری از بزرگان مسیحیت می‌شنیدم که تثلیث (سه خدایی) کار ما را با جوانان مشکل کرده است. لازم به ذکر است به دلیل شناخت اسرائیل و ظلم‌های آنان، هرگز سراغ یهودی‌ها نرفتم که هیچ، حتّی با مغازه‌داران یهودی کنار منزل ما هم به اجبار احوال‌پرسی می‌کردم.

پس از مدّت‌ها مطالعه مکاتب و مذاهب مختلف به این نتیجه رسیدم که تنها اسلام مبنایی عقلانی و علمی دارد. خوشبختانه به عنوان یک محقّق در دوران بررسی سایر مکاتب و مذاهب، عمل به احکام اسلامی را رها نکرده و شاید همین امر باعث شد فریب بعضی از ظواهر دیگران را نخورم.

اما یک سوال جدید برایم پیش آمد! آیا برادران اهل تسنن که اکثریت بسیار بالایی نسبت به شیعیان دارند، به حقیقت اسلام نزدیک تر نیستند؟ پاسخ این سوال کمی سخت تر بود. چون خدا، قرآن، قبله، پیامبر ﷺ و اکثر عبادات یکی است. اما مسیرهای سیاسی و فرهنگی کاملاً متفاوت بودند.

لذا برای این که به حقیقت اعتقادات برادران اهل سنت پی ببرم، عربی را آموختم؛ و کتب مهم آن ها، یعنی صحاح شش گانه و بعضی کتب مشهور دیگر را مطالعه کردم. هم زمان به صورت مقایسه ای، کتب شیعه را هم مطالعه می کردم. آن چه در کتب اهل تسنن مشاهده کردم، این بود که بخش عمده ای که مربوط به عبادات و امثال آن است، فرق چندانی با شیعه ندارد. هر چند عمل آنان با اصل آن چه در کتب خود آن ها هست نیز متفاوت است.

اما در مورد بحث مهمی که برای من چه در آن سنین جوانی و چه در حال حاضر که سرایشی پایان عمر را طی می کنم، مهم بوده و هست؛ یعنی: «مسالهی نقش دین در حکومت و اداره ی جهان» متأسفانه در کتب برادران اهل تسنن، با اصول قرآنی و حتی تعداد قابل توجهی از احادیث خود آنان نیز کلاً مغایر است.

لذا پس از مطالعه ی کتب برادران اهل تسنن، دریافتم که مکتب اهل بیت (علیهم السلام) (هر چند در میان بعضی از پیروان آن ها مواردی خلاف اصول این مکتب وجود، دارد اما) نزدیک ترین مسیر به راه اصلی اسلام و صراط مستقیم است. به عبارت دیگر باید بگویم که من از میان کتب اهل تسنن بود که به مکتب اهل بیت (علیهم السلام) اعتقاد محکم تری پیدا کردم.

پس از اخذ دیپلم ریاضی، وارد دانشگاه علم و صنعت شدم؛ و به دلیل ضرورت فضای دانشگاه، مطالعه در این زمینه را ادامه دادم. ضمن شرکت در فعالیت های سیاسی و انقلابی علیه شاه و به ویژه دوران انقلاب، ضرورت مطالعه در این مسیر را بیشتر احساس کردم.

البته پس از پیروزی انقلاب اسلامی ایران به رهبری امام خمینی (رحمته الله علیه)، علما و جوانان غیور اهل تسنن ایران در عرصه های سیاسی حضور خود را اعلان نموده و با حمایت خود از نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران، مکتب آزاده پرور اسلام محمدی (صلی الله علیه و آله) را پیروی کردند.

اینک نیز در سایه ی روشن گری های سی و سه ساله ی انقلاب اسلامی ایران و رهبری علی وار و مدبرانه ی حضرت امام خامنه ای (مد ظله العالی)، جهان اسلام بیدار شده و با فریاد «الله اکبر»، مقابل ابر قدرت ها ایستاده است؛ و به همین دلیل است که کشورهای اسلامی یکی پس از دیگری از سلطه ی استبداد خارج می شوند.

دراولین سفر سال ۱۳۶۰ به حج، متوجه شدم باید برای مکالمه‌ی عربی هم کار کنم. چون موارد زیادی را در اعمال مسلمانان اهل تسنن می‌دیدم که با اصول خود آنان هم مغایر بود؛ ولی نمی‌توانستم به خوبی به آنان توضیح دهم. در نتیجه مکالمه‌ی عربی را آموخته و از سال‌های بعد که به سفر حج مشرف می‌شدم، به بحث با برادران اهل تسنن، به‌ویژه علمای آن‌ها می‌پرداختم، و این کتاب گزارش بعضی از این بحث‌ها است.

برای صرفه جویی، این‌که چگونه مذاکرات ثبت، کارتکس، خلاصه، نوشته و چاپ شد، اشاره‌ای نمی‌کنم.

نرم‌افزاری که حدود ۷ هزار کتاب مورد نظر برادران اهل تسنن در آن هست، به نام «مکتب شامله» از کتابخانه‌ی مسجد النبی ﷺ در مدینه‌ی منوره گرفته شده و در رایانه‌ی جیبی نصب کردم. این برنامه، مبنای همه‌ی اسناد داده شده در مناظره است. کلیه‌ی متون حدیث مربوط به اسناد ارایه شده از همین نرم‌افزار رونوشت شده و در متن کتاب ضبط و ترجمه شده است. به همین دلیل بعضی از متون اعراب دارند و بدون اعراب هستند.

حتی کتاب «خصایص نسایی» و بخشی از «کنز العمال» که فضایل امام علی ﷺ است هم، از همین نرم‌افزار رونوشت و ترجمه شده است. در بحث‌ها هیچ سندی از مکتب اهل بیت ﷺ استفاده نشده است. بسیاری از مطالب رد و بدل شده بین طرفین مناظره، به دلیل عدم ضرورت حذف شده است؛ و کارتکس‌های زیادی موجود است که در کتاب نیامده است. اقامه‌ی آن مطالب در صورت پیشنهاد خوانندگان محترم، برای تکمیل کار در صورت موجود بودن در کارتکس‌ها، در چاپ‌های بعدی اضافه شود. البته در قسمت‌هایی که اختلاف زیاد داشتیم، متن عربی را نیاورده و به محتوای متن‌ها اکتفا نمودم.

گزارش این مناظره به هیچ عنوان قصد شیعه نمودن برادران و خواهران اهل تسنن را ندارد؛ و صرفاً به عنوان یک آیین در برابر این عزیزان قرار گرفته است، تا نشان دهد که اسلام حقیقی با اعتقادات این عزیزان چقدر فاصله دارد، و چقدر مکتب اهل بیت ﷺ به اسلام حقیقی نزدیک است.

ان شاء الله با ظهور حضرت ولی عصر عجل الله تعالی فرجه الشریف، اسلام واقعی که همان مکتب حقیقی اهل بیت ﷺ است، با حذف شاخه و برگ‌های اضافه‌ی موجود در آن ارایه خواهد شد؛ و معظّم‌لّه جهان را با آن اداره خواهند نمود.

نام گزارش، «مناظره» را به یاد کتاب «مناظره‌ی دکترو پیر» نوشته‌ی مجاهد و شهید بزرگوار حضرت حجة الاسلام والمسلمین سید عبدالکریم هاشمی نژاد که حدود ۴۵ سال قبل آن را مطالعه کردم، «مناظره‌ی دکترو شیخ» گذاشتم.

از همه‌ی کسانی که در تحریر، تصحیح و چاپ، این جانب رایاری نمودند، بدون ذکر نام تشکر می‌نمایم؛ و ان شاء الله اجر آن‌ها را اهل بیت علیهم‌السلام عنایت فرمایند.

محمد حسن شجاعی فرد

۲۲ بهمن ۱۳۹۰